

Vážení kolegové,

dovolte mi reagovat několika poznámkami na obsah a především na formu diskuse.

Měl jsem z oné diskuse radost, neboť jsem si potvrdil, že jste lidé, kterým v jejich životě o něco jde. A nebyl-li jsem s něčím spokojený, pak to vše lze s vaší pílí a ochotou odstranit. Berte následujících zbytek dopisu jako doporučení, jak dát našim dalším diskusím úroveň, která překročí běžný podprůměr diskusí na blozích.

Pokuste se, prosím, dodržet tato pravidla:

1. *Svůj příspěvek se pokusím koncentrovat do co nejméně slov, přesto tak, abych vyjádřil/a, co potřebuji a chci. TO JE NEJVĚTŠÍ UMĚNÍ.* K tomu se ale nedoberete tím, že si sednete k počítači a napíšete, co se Vám právě honí hlavou. Postup by měl být následující: a) rozmyslím si, o čem chci a proč psát, b) seženu si potřebné informace, které mi ještě chybí, c) nanečisto si to několikrát napíšu, d) udělám zestručnění, revize, doplnění, e) **A TEPRVE POTÉ ULOŽÍM.** Zabere vám to více času, ale přesto všichni dohromady čas ušetříme, protože se nebudeme muset prokousávat masou nestrukturovaných, opakujících se výpovědí.
2. *Jestliže nejsem schopen/a přidat do diskuse nic nového, tak raději nepřispívám.* Nesmírně mnoho z vás opakovalo jinými slovy to, co říkali předešlí přispěvatelé (jeskyně, lidé v jeskyni atp.).
3. *Pokud je má myšlenka zajímavou variací, která problém nasvětluje z jiné strany, je nutné, abych variaci jasně definoval a vymezil k hlavnímu tématu hned na začátku.* (Takovými obohacujícími poznámkami mohly být např. analogie s 2-D světem pana Rambouska či připomínka Nataši Kampusch a příběhu Amaly a Kamaly od slečny Krylové. Oba příspěvky však zůstaly u konstatování, při troše námahy bylo možné načrtnout znepokojující souvislosti s naší každodenní realitou.)
4. *Je nutné, abych NEVNÁŠEL/A DO DISKUSE ZCELA ODLIŠNÁ, byť velice zajímavá TÉMATA.* (To se povedlo panu Kadlecovi, který svou zmínkou o své víře na dlouhou dobu zcela otočil list. Pro mnohé z vás to

byla příjemná změna, protože téma jeskyně se nikam neposouvalo a začalo nudit, ale to proto, že zůstalo nedopracováno a nedomyšleno.)

5. *Mám-li za to, že změna tématu může hlavní problém přece jenom obohatit, musím jej jasně vztáhnout k tématu původnímu a vyžadovat od ostatních diskutujících, aby se drželi zmíněného vztahu mezi původním a novým tématem (neboť já jsem zodpovědný za vnesení nového tématu do diskuse).* (Pan Kadlec velice snadno mohl přiměřeně původnímu tématu představit téma druhé, kdyby nové téma – jeho víru – diskutoval způsobem např.: „Jsem věřící, vyrůstal jsem v křesťanské rodině, znamená to, že jsem vyrůstal v jeskyni? Není v dnešním světě právě upřímná víra cestou z jeskyně?“ Atp.)

Přece jenom ještě k víře, protože vás to nesmírně zaujalo: Vzhledem k vývoji současného západního světa (vznik rizikové společnosti, proměna sociálního státu, zánik klasických sociálních tříd, reflexivní moderna, návrat a proměna náboženství atd. – všechna tato témata budeme probírat ve třetím ročníku v sociologii) je to nesmírně důležité téma. Ale podstatnou není otázka: Já jsem ateista, ty jsi věřící, kdo má pravdu? Nýbrž: Jak může vedle sebe žít ortodoxní křesťan, ortodoxní muslim, ortodoxní ateista v jedné postsekulární společnosti tak, aby se navzájem neuráželi a jejich společný svět přišel každému z nich smysluplný? Věřím, že o tom více si napíšeme v jiných diskusích.

K jednotlivým nápadům:

K panu Kadlecovi – kontejnerová analogie nebyla špatná, i z ní by se daly vytěžit zajímavé nápady ve vztahu k idejím: Např. svět idejí jako kontejner, který strukturuje náš svět = realistický (versus nominalistický) pohled na svět. Nebo kontejner jako vrozená struktura mozku a odpad jako již strukturou zpracovaná empirická zkušenost. Ovšem musel byste k tomu nápadu přidat ještě nějaký určitý tvar, přečíst si něco např. o výzkumech v neurofyziologii, přečíst něco z literatury zabývající se „filozofií mysli“, popř. sporem mezi nominalismem a realismem.

Obecně ke všem: *Diskuse není brainstorming!* Brainstorming je vynikající začátek, ale je nutné jít dál! Do odborné literatury, zjišťovat si informace, přesně formulovat.

Ještě k panu Kadlecovi: Velký třesk není v žádném případě protináboženský. Naopak je to věc, která se dá velice snadno spojit s křesťanskou doktrínou *creatio ex nihilo* (stvoření z ničeho), jež je od druhého století pevnou součástí křesťanské dogmatiky (zde je „dogmatika“ použita jako odborný termín, nikoli pojem s negativním nádechem). Proto jeden z největších českých astronomů a kosmologů, Jiří Grygar může bez problémů mluvit o a rozvíjet teorii Velkého třesku a přitom hluboce prožívat svoji křesťanskou víru.

K názoru pana Křoustka: „Nemůže nám pomoci ten, kdo je na vyšší úrovni, protože bychom mu nerozuměli.“ Opět skvělý nápad, ovšem naprosto zahozený a odbytý. Dále byste se mohl totiž ptát: Jak je ale naše poznání možné? Skutečně ten (ti), kdo zná/ají více, nehraje/í roli v otevírání našich obzorů? Jaké ještě další faktory hrají v procesu poznání svou roli? Údiv? Zděšení, že něco nefunguje tak, jak má? Všechny tyto otázky byste snadno mohl vztáhnout k pasáži z Platóna, kde se píše, že jakási nepojmenovaná síla vytrhne otroka z jeho pout a táhne ho násilím k východu, nutí ho dívat se do slunce, a tak byste se mohl ptát: Není oním faktorem jistý druh násilí, které je nutné použít? Atd.

K slečně Dudové: Vaše paralela mezi člověkem, který se vrátí do jeskyně, Sokratem (jako snad jediná jste použila odbornou literaturu – Gaarderův Sofiin svět – chválím a dávám Vás za příklad!!) a Ježíšem je zajímavá. Ale může jí být rozuměno příliš mnoha způsoby. Například tak (a to jste patrně na mysli neměla), že člověk sestupující do jeskyně nebo Sokrates jsou – podobně jako Ježíš v křesťanském kánonu – již předem předurčení k obětování „za hříchy lidstva“. Ovšem, zde by paralela končila. Zatímco je podle stejného kánonu sejmutí prvotního hříchu z lidí Ježíšovou smrtí dokonáno, není jasné, co sejmuli z lidí oni dva zbývající. Aby paralela mohla fungovat, musela byste Ježíše považovat za vizionáře, reformátora, za člověka obětující svůj lidský život za ostatní lidi, ale nikoli za Boha-syna, za něhož jej považuje většina křesťanských denominací. Navíc spravedlnost v ježíšovském a sokratovském smyslu jsou dva zcela odlišné pojmy, přestože jsou vyjadřovány stejným znakem, slovem.

K panu Kusákovi: Zmínil jste spoustu zajímavých věcí – prokrastinace, „historický proces dehistorizace“, druhá, třetí vlna feminismu, „minimal group effect“, Maslowovu teorii – ale dělal jste to takovým způsobem a tak volně vzhledem k danému hlavnímu tématu, že z toho zůstala jen pěkně znějící mlha. Chvilími jsem měl dojem (a teď se velice omlouvám pro případ, že bych se mýlil, a pevně věřím, že mě příště přesvědčíte o opaku), že tak trochu předvádíte, co všechno znáte.

Mimochodem, intelektuální mlžení je jedna z nejčastějších figur podprůměrných internetových diskusí!

K slečně Hlaváčové: „Já jsem stále hledající, smysl života je pro mě záhadou.“ Upřímně Vám tento postoj k životu přeju a věřím, že v něm budete pokračovat. Nicméně vzhledem k tématu jste tímto konstatováním nešla dostatečně hluboko. Měla byste mít na paměti, že přesně toto si říkají i lidé v jeskyni. Hledají smysl v tom jediném, co znají – tedy ve stínech.

V zájmu plynulé komunikace byste si, kolegové, měli dávat větší pozor na formálně nebo obsahově nesprávná tvrzení. Uvedu zde jen příklad *formální nesprávnosti*:

„Nejsem velký filozof, takže tohle je můj řekl/a bych hodně zobecněný názor na věc.“

Komentář: Nejen filozof, ale každý, kdo chce předat druhému nějakou informaci tak, aby mu bylo správně rozuměno, musí brát v úvahu významy jednotlivých slov, ze kterých vytváří význam celé věty. Z toho, že někdo není filozof, nevyplývá (dokonce je to v jistém smyslu v rozporu), že jeho názor musí být „velmi zobecněný“. Každý (nejen filozof) racionálně uvažující člověk musí být schopen z jednotlivých empirických zkušeností vytvářet zobecněná tvrzení. Ovšem práci se slovy a jejich významy se každý (i filozof) teprve musí naučit. Takže pevně věřím, že i autor/ka výše zmíněné věty (i když není velký filozof – ostatně, já asi také ne) se příště podobných vět vyvaruje.

Ještě poslední připomínka:

Vyjma jediného případu – slečna Dudová – jsem nezaznamenal, že byste pracovali s nějakým jiným textem než s oním Platónovým. A to i přesto, že diskusní fórum je nazváno „Komentář k řecké filozofii, Platónově jeskyni“, a přesto, že přímo na interaktivní osnově máte další dva texty!! Navíc v dosahu jsou další desítky zdrojů! I když to bolí, je nutné číst, dívat se, třídit informace, zpřesňovat formulace, aby naše diskuse měly hlubší smysl. Přátelsky popovídat si můžete na Facebooku.

Závěrem k panu Kusákovi – věnováno všem:

Jak jistě vidíte, kolegové, chci po vás upřímnou a poctivou práci na vás samotných. (Právě jsem zjistil, že jsem pročítáním této diskuse, snahou porozumět, co míníte vašimi větami, kritickým zhodnocením, dohledáváním informací a formulací tohoto dopisu strávil téměř pět hodin. Ruku na srdce – kdo z vás věnoval diskusi alespoň čtvrtinový čas?!) „Povinná literatura“, „penalizace“, nucené „otevírání očí“ jsou jistě oním násilím, které p. Kusák s takovou odvahou naznačil ve svém prvním příspěvku do diskuse. Nicméně se trochu vlamuje do otevřených dveří. Nikdo rozumný nikdy netvrdil, že vzdělání je zcela svobodný proces. To, co se tvrdí, je, že v konečném důsledku má být efektivní a osvobozující, tzn. má naučit člověka sbírat a třídit informace, kriticky přemýšlet, přesně formulovat názory a argumentovat, nalézt schopnost prožívat svět z perspektivy druhých a pak podle toho všeho i jednat. Což znamená především neopakovat klišé, ať už slovní nebo v prožitku. Jediný spor, který se v dějinách pedagogiky skutečně vede, je o to, kde a kdy začíná svévole učitele nebo společnosti či svévole studenta, jak se jim vyhnout a jak zajistit, aby vzdělání nebyl nástroj dogmatické indoktrinace.

Těším se na další diskuse!!

Radim Šíp